

توقیف کرد اسرا را باید بمردانگی گرفت (گفته شمس-صحاح است.)

مذاکرات روز سه شنبه ۲۲

دارالشورای ملی

خلاصه مذاکرات روز یکشنبه ۲۰ قرائت شد امروز جناب رئیس دراول مجلس حاضر نبودند نایب رئیس در محل ریاست جلوس نمود بدو مذاکره درین شده بواسطه اهمیت قانون اساسی باید در دقه سوم هم قرائت شود و هر کس ایرادی دارد اظهار نماید چه بسا مطالبی که در دقه سوم بخاطر خطور میکند البته باید مذاکره شود اگر مخالف شرع نباشد قبول شود والا ترک شود قرارهین شد و شروع بقرائت قانون اساسی شد پس از قرائت چند ماده جناب رئیس تشریف آورده فرمودند امروز کارهای خیلی لازم داریم انجمن امرا می خواهند به مجلس بیایند و همگی در مجلس علفی قسم یاد نموده که باین اساس کمال مساعدت را داشته باشند مطلب دیگرست خیلی لازم راجع به سرحد مطرح می شود بدون مناقشات لفظی دقت کنید تا تصفه شود مجلس علفی سری گردید .

عصر امروز مجلس منعقد گردید جناب ثقه الاسلام وکیل محترم شیراز لایحه عرض کرده و اجازه مرخصی خواسته بودند که برای تصفه امور خود شیراز رفته و مراجعت نمایند قرائت شد جناب رئیس اظهار فرمودند که از بعضی جاها از قبیل رشت و انزلی مجلسی بعنوان اهانه داده اند استثمار میکنم کایا در اخذ این اهانه اجازه مجلس لازم است یاخیر باید گرفت گفته شد کاین اهانه بچه توان داده شده از برای بازگ ملی است یا از برای مصیبت زدگان ارومی داده شده وکیل التجار اظهار داشتند آنچه من از رشت و انزلی اطلاع دارم این است که بیل خاطر از برای مصیبت زدگان ارومی حاضر شده اند که اهانه بهمند گفته شد که در این صورت البته باید گرفت و کمال تشکر را هم باید نمود ولی هر کسی مختار است که بدهد اجباری در کار نیست جناب تفری زاده اظهار داشتند که این اهانه از ادانی است که از مالک متدنه سرایت کرده میاید در هر مملکتی وقتی که در یک نقطه بر جمعی مصیبت وارد آمد انجای آن مملکت در مثل پای تخت دفتر اهانه باز میکنند و هر کسی باندازه خودش اهانه میدهد در این مملکت در موش این که اهالی طهران باید این سبقت را جسته باشند قضایات حاکم نشین پیش افتادند و این کار را کردند بهر حال خیلی خوب است و باید قبول کرد .

رئیس - رای این شد که باید قبول سکود در این موقع هیئت امراء و سرکردگان و رجال بجلان مقدس ورود نمودند جناب آقای آقا سید مهدا نفست و سپس جناب رئیس ورود ایشان را پایانی بلیغ تبریک فرمودند امراء اظهار تشکر و امتنان نمودند .

رئیس - خداوند همه را موفیق بشمارد در برادری و اتحاد ماملت اینک صورت قسم امه که در مجلس نوشته شده و تصویب شده قرائت میشود هر کس میتواند از همه برای قسم یاد میکند هر کس نمیتواند آزاد است (جناب مقبل لشکر خطابه فرائی تقریر نمودند بعد صورت قسم نامه را قرائت کردند و هیئت امراء و رجال یک یک با کمال توقیف از روی صدق و خلوص حاضر شده و قسم نامه را قرائت و قسم

دیروز از طرف جناب رئیس هیئت معین شدند که نشسته رسیدگی نمایند آقای آقا سید محمد جعفر و سایرین حضور داشتند خوبست از آن بابت تحقیق شود .

آقا سید محمد جعفر - آنچه در مندرجات نمره ۱۲ و ۱۳ صور اسرائیل مراجعه شد چیزیکه دلیل بر تکفیر نگارنده آن باشد بهست نماید ولی بعضی مطالب پوالتیکی داشت که بملاحظه آن تصویب کردند که چند روزی توقیف شود تا وزارت علوم و معارف معلوم گردد .

اسدالله میرزا - معلوم است امروزه بالاترین راهی که از برای بیداری و انتباه ملت است از راه آزادی افلام خواهد بود روزنامه صور هم چیزیکه ملت کفر نویسنده آن باشد نداشته ولی بعضی چیز ها بود که به بعضی مقامات بر می خورد این بود که گفتند چند روزی تعطیل شود خودش هم راضی شد تا بعد شروع بطبع شود .

حسنعلی خان - از این مذاکرات مستفاد شد که بر روزنامه صور اسرائیل ایرادی وارد نیامده ما باید کار را از روی رسیدگی تحقیق کنیم باین که تقصیری بر او دارد نیامده اگر طبع اورا بگویند همین قوانین انتباهات می دارد بایست که تمام روزنامه را توقیف کنیم تا قانون مطبوعات معین شود والا استثنا از برای چه؟ حال این که گفته شده که توقیف شود از چه راه است .

وکیل الرعایا - اینکه گفته شده که توقیف شود باید توقیف شود ولی بکمدت مینی لازمست زیرا که اختتام قانون انتباهات شاید مدتی بطول انجامد .

حاج سید نصر الله - چیزی که موجب کفر باشد نبود ولی تصفیر پوالتیکی بود .

صدیق حضرت - تصفیر را روزنامه کرده یا نویسنده .

حاج سید نصر الله - حاصل مطلب اینست که این اشخاصی که مامور اینکار بودند صلاح این قسم دانستند که چند روزی این روزنامه تعطیل باشد همین که نظامنامه انتباهات بیرون آمد شروع کند بطبع (در این باب گفتگوی زیاد شد بالاخره قرار شد بعد از ختم قانون اساسی شروع به نظامنامه انتباهات بشود و از مجلس بگذرد و این روزنامه هم بعد از اتمام آن شروع بطبع نماید.)

رئیس - مسئله دیگری که لازم است این است که گویا از طرف بیوت بعضی مال التجار به قوچان برده بودند قوچانی ها تلگراف کرده اند که اگر اجازه داده شود ما این اموال را توقیف کنیم تا اسرا را بدهند بعقبه من این ترتیب گرو کشی صحیح نیست .

آقا میرزا سید محمد - گرو کشیدن غلط است .

حاج سید باقر - کلبه این اسرا را به بیع و شری برده اند یا بفارت هوطود برده اند همان طور باید گرفت .

حاج سید نصر الله - شرع ما اجازه نمیدهد آنها برای بیع و شری آمده اند و مال آنها را نباید

توقیف و بختانیه انسانیت مشاهده نمودم زیرا که در می و دو سال قبل این واقعه را در عالم رؤیا بکلیتی خاص دیده بودم و همواره آرزو مندانه مترصد منتظر بروز و ظهورش بودم و اکنون بشام آقایان و بزرگان خود از علماء و امراء و اعیان عرض می دارم که حیث جامعه ملیت که دارای لطیفه قبیله و حدانیه الهیه انسانیت و مزین بغلعت بر ازنده خلافت است من حیث المجموع انسانی را مانند قابل تمام ترقیات کونین و تجلیات و سعادت نشاتین بوده باشد پس افراد ملت که بمنزله اعضاء و قوای این انسانیت کامل اند هر گاه بنظر غلامی ووجه وجدانی و مساعدت لطیفه قبیله در طریق اتحاد و حفظ حقوق ملیت بنهایت رأفت در نوع پرستی بیگانگی و همدستی قهر نموند و اتحاد ورزند بستها درجه عزت و بزرگی که از نتایج انسانیت کامله است خواهند رسید و چنانچه بطور مخالفت خود سری خود را نیایند و هر یک بطریق مخالفت دیگران بخواهی نفس و شیطان سلوک نمایند حیوان محیی را مانند که هر یک از اعضاء و جوارحش بشکلی مانند و هر یک بغلاف دیگری حرکتی نماید پس اورا اجانب و اغیار که بیدار و هشیارند از گوشه و کنز تسخیرش نمایند و در حوائج خود بحالی و بار کشی بدارند و لذا بر همه ما واجب و لازم است که راه عقل و علم و یویم و یکدل و یکجهت آنچه صلاح و صواب این هیئت جامعه بوده باشد بکوشیم و بصل آوریم خداوند بر اتحاد ما که سبب ترقیات دنیا و آخرت ماست پیفزاید (و صل الله علی محمد و آل)

آقا میرزا فضلعلی آقا - اگر چه مناسب این بود که ای وحدیتی عنوان نموده تطقی نسایم لیکن چون وقت تنگ است یک شعر و چند کلامه اکتفا می کنم، بیا که نوبت صلح است و اشی و عزای بشرط آنکه نکویم از گذشته حکایت و شالعه که امروز اتحاد ملت بسرحد کمال رسید لازمست که بعد از این دست بهم داده انشاء الله تعالی از این اتحاد نتیجه حاصل کرده نگذاریم که تخللی وارد آید .

مذاکرات روز یکشنبه ۲۲ شعبان

دارالشورای ملی

خلاصه مذاکرات روز شنبه ۱۹ را آقا سید محمد تقی قرائت کردند از اینکه بواسطه اهمیت یاده مطالب عصر امروز هم مجلس منعقد است مذاکره و معین گردید که همه حاضر شوند وکیل التجار - خیلی من نسبت بخودم خجالت میکنم که در این چند روزه این مردمان محترم در مجلس مقدس تعصن جسته اند محض پیش رفت مقاصد غیره ملت ولی ما از حضور در وقت وساعت معین تسامح میکنم .

آقا سید محمد تقی - باعتبار بند اگر امروز عصر حضور بهرسانند و کلاهی قانون اساسی تمام می شود .

اسدالله میرزا - انجمن اتحادیه طلاب نسبت به مندرجات روزنامه صور اسرائیل اعتراض داشتند

یاد نمودند آقایانی که قسم یاد نمودند :
 جلال الدوله
 امیر بهادر
 موقی الدوله
 علاء الدوله
 سردار فیروز
 امیر اعظم
 مؤتمن الملک
 معتمد السلطنه
 مجیر الدوله
 علامه السلطنه
 غلیضخان
 حاجب الدوله مدیر تشریفات
 معین السلطان
 سالار اعظم
 حمید الملک
 لیس السلطان
 قور آقاسی
 بهادر نظام
 حاجب الدوله
 حشمت الدوله
 وزیر دربار
 مدیر الملک
 وزیر هما یون
 معین دربار
 مقبل السلطنه
 سردار مسعود
 وزیر نظام
 وزیر السلطان
 نصر الملک
 شجاع السلطنه
 سهام الدوله
 حسین قلیخان نواب آصف السلطنه
 مجلس بواسطه یازده مذاکرات سری گردید.

مذاکرات روز پنجشنبه ۲۴ شعبان دارالشورای ملی

خلاصه مذاکرات روز سه شنبه ۲۲ آقا میرزا طاهر قرائت کردند.

رئیس - خوب است همه بدانند که بعضی امورات راجع به سرحدات اتفاق افتاده که باید مری مذاکره شود و وزراء و امرا هم خواهند آمد که حضور داشته باشند در این صورت خواهش میشود که در الفاظ این قانون اساسی زیاد مباحثه نشود دقت در معنی بکنند تا زودتر تمام شده اسباب معطلی نشود (شروع بقرائت قانون اساسی شد در اینموقع حضرت والا شاهزاده ظل السلطان به مجلس مقدس ورود نموده از روی شرف و شوق کانه منتهای آمل و آرزوی خود را امروز دیده اعضاء محترم او را تبریک و تهنیت گفتند حجت الاسلام آقای آقا میرزا سید محمد که به همراهی حضرت والا ظل السلطان به مجلس وارد شدند اظهار فرمودند که اگرچه حضرت والا را از دیر زمانی این اشتیاق بود که خود به مجلس مقدس حاضر شده عقاید خالصانه خود را در پیشرفت این اساس اظهار دارند ولی امروز من مخصوصاً رفتم و حضرت والا را به مجلس آوردم که ال برای احدی شبهه باقی نماند که بمحمد شاه اعلی و ادنی حامی و موافق این اساسند اعضاء محترم اظهار امتنان

نموده حضرت والا پس از یک ربع ساعت مجدداً تبریک گفته برخاستند.
 ماده که مطرح مذاکره بود باتمام نرسیده مجلس ختم شد.
 عصر امروز سه شنبه ۲۳ تیر ماه در همان ماده که صبح مذاکره داشتند اورا بمبارتی کافی و جامع نوشته قرائت شده از مجلس گذشت چند ماده دیگر از قانون اساسی قرائت و تصحیح شد در این اثنا وزراء و امرا به مجلس ورود کردند جناب علامه السلطنه که در سابق وزیر امور خارجه و چند روزی بود که در مقام تغییر کابینه استعفا داده بودند مجدداً بهمان منصب و شغل انتخاب شده به مجلس معرفی شدند مجلس بواسطه یازده از مطالب مهمه سری گردید.

مذاکرات روز شنبه ۲۶ شعبان دارالشورای ملی

خلاصه مذاکرات روز پنجشنبه ۲۴ آقا میرزا طاهر قرائت کردند.
 مفتخر الملک اجازه مرخصی خواستند.

رئیس - اگرچه وجود شما خیلی لازم است ولی چیزی که هست باید بگویم هر روزی که میتواند در اینجا حاضر شوید معین کنید ولی طوری نشود که خلاف قول بشود.

مفتخر الملک - چون قصد دارم اهل و عیال را بیاورم شاید در بین راه معطل شوم بهر حال تا دهم شوال وارد خواهم شد.

رئیس - این قراردادها و مراسله ایست که از سفارت انگلیس برای وزارت امور خارجه رسیده و ایشان آن قراردادها را با مراسله فرستادند به مجلس قرائت شود و در این قراردادها بین دولتین روس و انگلیس آنچه راجع بایران است نوشته اند.

سواد مراسله سفارت انگلیس
 یوزارت امور خارجه

بتاریخ ۲۴ سپتامبر ۱۹۰۷ - ۱۵ شعبان ۱۳۲۵
 جناب مستطاب اجل اکرم افخمرا با کمال

احترام تصدیق افزا میگردد
 بر حسب دستور العظمی که از دولت متبوعه دوستدار رسیده شرف دارم که صورت ترتیب منقده فیما بین دولتین انگلیس و روس مورخه ۳۱ اوت ۱۹۰۷ را تا اندازه که راجع بدولت علیه ایران است نقل ابداً دارم معض تسهیل قرائت نوشته منبوره ترجمه غیر مستنده آنرا بنسخه فرانسه الحاق داشت معض احتراز از هر گونه اشتباه نیز باید اظهار دارم که مسلم است نسخه فرانسه سندیت خواهد داشت صورت این قرارداد رسماً بدولت معظمه ایفاد خواهد شد و بزودی نیز انتشار خواهد یافت در این موقع احترامات قایقه را تجدید مینماید.

قرارداد در باب ایران

نظر باینکه دولتین انگلیس و روس متفقاً متعهدند که انتکریته و استقلال ایران را مراعات نمایند و معض آنکه صمیماً مایل بحفظ نظم در تمام نقاط این مملکت و ترقی صلح آمیز آن میباشد و مایلند که برای تمام سائر ملل بالدویه حقوق تجارتی و صناعی همیشه برقرار بوده باشد و چون هر یک از دولتین مذکورترین بملاحظه ترتیب جغرافیائی و اکونومی (ثروتی) اهتمام مخصوصی در حفظ امنیت و نظم بعضی ایالات متصله و یا متجاوزه ایران بر سرحد روس از یکطرف و بر سرحد افغانستان و بلوچستان از طرف دیگر دارند برای احتراز از هر گونه حل و اسباب

حدوث اختلاف نسبت بمصالح خودشان در ایالات سابق الذکر ایران بموجب مدلول فصول ذیل بیکدیگر اتفاق نموده.

فصل اول

دولت انگلیس متعهد میشود که در آن طرف خطی که از قصر شیرین از راه اصفهان و یزد و خاخ بنقطه از سرحد ایران منتهی و سرحد روس و افغانستان را تقاطع مینماید برای خود یا کمک برهائای خود یا معاونت بانایع دولت دیگر درصدد تحصیل هیچ گونه امتیاز یا بلتیکی یا تجارتی از قبیل امتیازان راه های آهن و سایر راهها و بانکها و تلگرافها و حمل و نقل و بیمه و غیره بر نیاید و نیز دولت انگلیس متعهد است که و جهان الوجوه به هیچ وسیله در اوقاتی که دولت روس بمقام معاونت بمطالبه این قبیل امتیازات در نواحی مزبوره بر نیاید ابداً ضدیت ننماید مسلم است که اماکن مذکوره در فوق جزو نواحی است که در آنها دولت انگلیس متعهد است که در مقام تحصیل امتیازات مذکوره فوق بر نیاید.

فصل دوم

دولت روس هم متعهد است که در آن طرف خطی که از سرحد افغانستان از راه فاریاب و پیرجند و کرمان رفته بمقام رعایای منتهی می شود برای خود یا کمک بانایع خود یا معاونت برهائای دول دیگر درصدد تحصیل هیچگونه امتیاز یا بلتیکی یا تجارتی از قبیل امتیاز راههای آهن و سایر راهها و بانکها و تلگرافها و حمل و نقل و بیمه و غیره بر نیاید و نیز دولت روس متعهد است که و جهان الوجوه به هیچ وسیله در اوقاتی که دولت انگلیس در مقام کمک بمطالبه این قبیل امتیازات در نواحی مزبوره بر نیاید ابداً ضدیت ننماید مسلم است که اماکن مذکوره در فوق جزو نواحی است که در آنها دولت روس متعهد است که در مقام تحصیل امتیازات مذکوره فوق بر نیاید.

فصل سیم

دولت روس متعهد می شود که بدون اینکه قبلاً بادولت انگلیس مشاوره و تفهیمی شده باشد به هیچگونه امتیازی که برهائای انگلیس در نواحی ایران واقعه فیما بین خطوط مذکوره در فصل اول و دوم داده شود ضدیتی نکند دولت انگلیس نیز به همین نحو در باب امتیازاتی که برهائای روس در همان نواحی ایران داده می شود متعهد است تمام امتیازات موجوده حالیه در نواحی مذکوره در فصل اول و دوم هم بحال خود برقرار خواهد بود.

فصل چهارم

مسلم است که عایدات تمام گمرکات ایران باستثنای گمرکات فارس و خلیج فارس یعنی عایداتی که بمسلمات وجه اصل و منافع قروض دولت ایران از بانک استقراضی روس تا تاریخ انقضای این قرارداد حالیه داده شده برای همان منظور کنانی السابق برقرار خواهد بود و نیز مسلم است که عایدات گمرکات ایران در فارس و خلیج فارس و همچنین عایدات حمل و صید ماهی سواحل ایران در دریای خزر و همچنین عایدات پست و تلگراف برای ادای قروض دولت ایران از بانک شاهنشاهی که تا تاریخ انقضای این قرارداد حالیه داده شده است کمافی السابق برقرار خواهد بود.

فصل پنجم

در صورت عدم ترتیب ادای وجه اصل یا پرداخت منافع قروض ایران از بانک استقراضی و بانک